

Brusel 9. června 2023
(OR. en)

9942/23

JAI 748
FREMP 164

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Závěry předsednictví o bezpečnosti LGBTI osob v Evropské unii

Rada na svém 3955. zasedání konaném dne 9. června 2023 jednala o návrhu závěrů o bezpečnosti LGBTI osob v Evropské unii. Jednání nevedla k dosažení konsensu ohledně těchto závěrů. Předsednictví však bylo s to dospět k závěru, že celé znění uvedené v příloze tohoto dokumentu podporuje 25 delegací.

Závěry předsednictví o bezpečnosti LGBTI osob v Evropské unii

- a. **Připomínajíc** článek 2 Smlouvy o Evropské unii, podle něhož je Unie založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, a **zdůrazňujíc**, že článek 21 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) výslovně zakazuje jakoukoli diskriminaci na základě pohlaví a sexuální orientace;
- b. **zdůrazňujíc**, že lidská práva jsou univerzální, nedělitelná, vzájemně provázaná a na sobě závislá a že se členské státy zavázaly zaručit všem osobám, které spadají do jejich jurisdikce, práva a svobody zakotvené v Listině a v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod;
- c. **uznávajíc** odpovědnost členských států za zajišťování bezpečnosti všech skupin ve zranitelném postavení, mimo jiné i zjišťováním veškerých slabin v jejich ochraně a zmírňováním těchto nedostatků;
- d. **připomínajíc**, že v člancích 8 a 10 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) se stanoví, že Unie při všech svých činnostech usiluje o odstranění nerovností a při vymezování a provádění svých politik a činností se zaměřuje na boj proti jakékoliv diskriminaci, mimo jiné i na základě pohlaví a sexuální orientace, a že článek 19 SFEU Radu opravňuje přijmout opatření k boji proti diskriminaci na základě těchto důvodů;
- e. **uznávajíc**, že prolínající se formy diskriminace, včetně případů, kdy se diskriminace LGBTI¹ osob prolíná s jinými důvody, mohou ještě dále ztížit zranitelné postavení LGBTI osob a vést ke zvýšenému riziku, že se stanou terčem trestných činů z nenávisti nebo nenávistných verbálních projevů;

¹ V těchto závěrech předsednictví se LGBTI používá jako zkratka pro lesby, gaye, bisexuály, transgender a intersexuální osoby.

- f. **znovu potvrzujíc** význam směrnice 2012/29/EU (dále jen „směrnice o právech obětí“), kterou se zavádějí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu, neboť zajišťuje, aby všechny oběti trestných činů byly jako takové uznávány a aby se s nimi zacházelo s respektem, citlivě, individuálně, profesionálně a bez diskriminace, a **zdůrazňujíc**, že strategie EU v oblasti práv obětí (2020–2025) se vztahuje na všechny oběti trestných činů, přičemž se v ní věnuje pozornost specifickým potřebám osob v nejzranitelnějším postavení, jako jsou oběti trestných činů z nenávisti proti LGBTI osobám;
- g. **opětovně zdůrazňujíc** závěry Rady ze dne 6. prosince 2013 o boji proti trestným činům z nenávisti v Evropské unii, neboť se v nich uznává jasná vazba mezi prosazováním rovnosti a bojem proti diskriminaci na jedné straně a bojem proti trestným činům z nenávisti na straně druhé;
- h. **opětovně zdůrazňujíc** závěry Rady ze dne 16. června 2016 o rovnosti LGBTI osob, neboť se v nich podtrhuje význam prosazování rovnosti a boje proti diskriminaci, například sběrem srovnatelných údajů a spoluprací mezi zúčastněnými stranami;
- i. **opětovně zdůrazňujíc** závěry Rady ze dne 5. března 2021 o posílení uplatňování Listiny základních práv v Evropské unii, neboť se v nich poukazuje na přetrvávající závažné problémy a překážky, které brání tomu, aby všichni, včetně LGBTI osob, v plném rozsahu požívali základních práv;
- j. **připomínajíc** závěry Rady ze dne 10. března 2023 o uplatňování Listiny základních práv EU a úloze občanského prostoru při ochraně a prosazování základních práv v EU, neboť organizace občanské společnosti a obránci lidských práv hrají nepostradatelnou úlohu při ochraně LGBTI osob před násilím, obtěžováním a diskriminací;
- k. **zdůrazňujíc** sdílenou odpovědnost Evropského parlamentu, Rady a Komise a členských států za ochranu a prosazování základních práv, včetně zajištění rovného zacházení a rovnosti pro všechny;

1. **uznávajíc** význam společného úsilí vyvíjeného společně s mezinárodními organizacemi, jako je Rada Evropy, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a Organizace spojených národů, při ochraně a prosazování plného požívání lidských práv pro všechny, včetně LGBTI osob;
- m. **odsuzujíc** válečnou agresi Ruska proti Ukrajině a v souvislosti s válkou **se znepokojením uznávajíc** zvýšené riziko stigmatizace, násilí, obtěžování a diskriminace také LGBTI osob, jakož i nárůstu objemu dezinformací, který by mohl následovat.

Potvrzujeme své odhodlání ohledně odstraňování nerovností a **schvalujeme** následující závěry.

Situace LGBTI osob v Evropské unii

1. **Vítáme** skutečnost, že Agentura Evropské unie pro základní práva (dále jen „Agentura pro základní práva“) průběžně provádí v celé EU srovnávací průzkumy situace LGBTI osob, které slouží k vypracování srovnatelných údajů o dodržování, ochraně a uplatňování základních práv LGBTI osob, neboť tyto údaje jsou klíčovým prvkem, pokud jde o sledování vývoje v průběhu času a o podporu rozvoje politik;
2. **uznáváme** znepokojivou skutečnost, že ze srovnání výsledků průzkumů z let 2012² a 2019³ vyplývá, že v EU došlo celkově pouze k malému pokroku a v některých ohledech se situace potenciálně zhoršuje, a **zdůrazňujeme**, že zjištění průzkumu z roku 2019 poukazují na opakující se problémy, pokud jde o požívání základních práv LGBTI osobami, a upozorňují na potřebu účinnějšího uplatňování příslušného *acquis* EU;
3. **odsuzujeme** přetrvávající násilí, obtěžování a diskriminaci LGBTI osob v celé Unii, které se odráží v průzkumu z roku 2019, z něhož vyplývá, že se kvůli své příslušnosti ke komunitě LGBTI s takovýmto chováním stále ještě setkává značný počet osob, a současně bere v úvahu, v jak malé míře jsou tyto incidenty nahlašovány policii nebo jinému příslušnému orgánu;

² Průzkum Evropské unie z roku 2012 o vnímání a zkušenostech leseb, gayů, bisexuálů a transgender osob (LGBT), FRA.

³ Průzkum EU–LGBTI II z roku 2019 a dokument nazvaný „A long way to go for LGBTI equality“ (Dlouhá cesta k rovnosti osob LGBTI), FRA, 2020.

4. **vyjadřujeme politování** nad tím, že více než polovina respondentů těchto průzkumů se cítí nucena skutečnost, že jsou LGBTI, po většinu času skrývat, že přibližně 40 % respondentů, kteří se otevřeně hlásí k LGBTI, uvádí zkušenosti s obtěžováním, a že nadále dochází k fyzickým nebo sexuálním útokům, o čemž svědčí skutečnost, že každý desátý respondent uvádí, že byl v průběhu posledních pěti let před průzkumem terčem takového násilí, přičemž ve výrazně větší míře jsou násilí vystaveni transsexuální a intersexuální respondenti;
5. **vyzýváme** Agenturu pro základní práva, aby pokračovala v provádění průzkumů o situaci LGBTI osob ve všech oblastech života na internetu i mimo něj, včetně pravidelného shromažďování vysoce kvalitních údajů na základě nejspolehlivějších metod umožňujících srovnání v průběhu času.

Ochrana LGBTI osob před násilím, obtěžováním a diskriminací

Zavazujeme se:

6. **prosazovat a podporovat** základní právo všech osob v EU, včetně LGBTI osob, na ochranu před násilím, obtěžováním a diskriminací; **trvale řešit** případy porušování základních práv, včetně porušování práv LGBTI osob, a otázky týkající se bezpečnosti LGBTI osob **ponechat** jako součást politického programu;
7. **pravidelně sledovat** aktuální stav rovnosti LGBTI osob obecně, a zejména bezpečnosti LGBTI osob, mimo jiné zkoumáním příslušných zpráv a studií předložených Komisí, Agenturou pro základní práva a dalšími příslušnými institucemi a subjekty, a poskytovat tak fórum pro hodnocení pokroku a výměnu názorů.

Členské státy se vyzývají, aby v rámci svých vnitrostátních pravomocí:

8. **předcházely** všem formám násilí, obtěžování a diskriminace a zajistily, aby vnitrostátní správní orgány, včetně donucovacích orgánů, justičních orgánů a orgánů pro rovné zacházení, byly konkrétně a dostatečně vybaveny k tomu, aby mohly chránit a případně prosazovat základní práva LGBTI osob;

9. **chránily** LGBTI osoby na internetu i mimo něj před trestnými činy z nenávisti, nenávisnými verbálními projevy, násilnými činy a škodlivými praktikami, včetně podrobování „konverzní terapii“, například vypracováním metod pro identifikaci, zaznamenávání a vyšetřování trestných činů motivovaných postojem nepřátelským vůči LGBTI osobám, jakož i podporou obětí a svědků, aby tyto trestné činy oznamovaly, nebo poskytováním odborné přípravy pracovníkům donucovacích orgánů, justičním orgánům, agenturám nebo organizacím poskytujícím služby podpory pro oběti a dalším příslušným orgánům;
10. **potlačovaly** šíření vlivu konspirační rétoriky a pomluv týkajících se LGBTI osob⁴ a **chránily** osoby a komunity, které jsou těmito jevy postiženy, například budováním kapacity pro odhalování zahraničního vměšování, manipulace s informacemi, zavádějících informací a dezinformací, pro předcházení těmto jevům a boj proti nim, a to při náležitém dodržování základních práv, včetně práva na svobodu projevu a informace;
11. **zajistily spolehlivou strukturu** pro shromažďování informací o vývoji vnitrostátní situace, zejména ohledně bezpečnosti LGBTI osob a rovnosti LGBTI osob obecně, například prostřednictvím orgánů pro rovné zacházení nebo jiných příslušných orgánů;
12. **přijaly opatření** k zajištění toho, aby LGBTI osoby a obránci lidských práv mohli na všech úrovních uplatňovat své právo na svobodu projevu, svobodu pokojného shromažďování a svobodu sdružování, aniž by se museli obávat násilí, obtěžování nebo jakékoli formy nátlaku či neodůvodněného omezování;
13. **zohlednily** skutečnost, že v dobách krize je více zapotřebí řešit otázku bezpečnosti LGBTI osob, jakož i dalších osob nebo skupin, které se mohou ocitnout ve zranitelnějším postavení; tato potřeba vyplynula například ze zpráv uvádějících, že pandemie covidu-19 vedla k větší míře nenávisti, násilí a diskriminace vůči LGBTI osobám⁵;
14. **chránily** důstojnost, lidská práva a základní svobody všech osob, které uprchly před válečnou agresí Ruska proti Ukrajině, a vzaly v úvahu zvýšené riziko zranitelnosti, jemuž mohou být vystaveni všichni LGBTI uprchlíci a žadatelé o azyl.

⁴ Mezi jinými zprávami viz brífink „Disinformation campaigns about LGBTI+ people in the EU and foreign influence“ (Dezinformační kampaně týkající se LGBTI+ osob v EU a zahraniční vliv) Tematické sekce Vnější vztahy Evropského parlamentu (PE 653.644), který poukazuje na tyto jevy, za jejichž vznikem, podporou nebo šířením stojí aktéři mimo EU včetně Ruska.

⁵ Viz například zpráva Organizace spojených národů nazvaná „Violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity during the coronavirus disease (COVID-19) pandemic“ („Násilí a diskriminace na základě sexuální orientace a genderové identity během pandemie koronaviru (COVID-19)“ (A/75/258), 2020.

15. **Vítáme** pokračující odhodlání Komise týkající se rovnosti LGBTI osob a rovněž jejich práci v tomto směru a **bereme na vědomí a oceňujeme** strategické pokyny, které byly stanoveny ve strategii Komise pro rovnost LGBTIQ osob⁶ na období 2020–2025, včetně pilíře týkajícího se bezpečnosti;
16. **zdůrazňujeme, že podporujeme** záměr Komise zajistit soudržnost mezi uvedenou strategií a obecnými zásadami Rady ze dne 24. června 2013 pro prosazování a ochranu požívání veškerých lidských práv osobami LGBTI v rámci vnější politiky EU, a **vyzýváme** vysokého představitele a Komisi, aby do vnější činnosti začlenili rovnost LGBTI osob, zejména otázky bezpečnosti, a dekriminální vztahů mezi osobami stejného pohlaví, které jsou založeny na vzájemném souhlasu;
17. **podtrhujeme**, že je důležité zajistit, aby se bezpečnost LGBTI osob a rovné zacházení s nimi i nadále řešila v rámci procesu přístupových jednání s kandidátskými zeměmi a v rámci procesu stabilizace a přidružení⁷.

Vyzýváme Komisi, aby:

18. v rámci priorit Unie **podporovala a zintenzivnila úsilí** o zajištění ochrany LGBTI osob před násilím, obtěžováním a diskriminací, včetně nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti; toto úsilí by mělo podpořit členské státy při poskytování komplexní ochrany před takovými incidenty, například usnadněním výměny osvědčených postupů;
19. **usnadnila** práci podskupiny pro údaje o rovnosti s cílem vypracovat poznámku k návodným pokynům ohledně shromažďování a využívání údajů o rovnosti LGBTI osob, které lze využít v úsilí o shromažďování údajů o násilí, obtěžování a diskriminaci;
20. **pokračovala** ve své činnosti zaměřené na prevenci a potírání šíření nenávistných verbálních projevů vůči LGBTI osobám a souvisejícího násilného extremistického obsahu na internetu, například prostřednictvím kodexu chování proti nenávistným projevům online⁸, jakož i prostřednictvím činnosti internetového fóra EU zaměřeného na předcházení radikalizaci a násilnému extremismu, a aby tuto svou činnost **zintenzivnila**;

⁶ Pojem LGBTIQ je zde použit z důvodu citace názvu strategie Komise.

⁷ Jak systematicky zdůrazňují Komise a Rada – naposledy v závěrech Rady ze dne 13. prosince 2022 o rozšíření a procesu stabilizace a přidružení.

⁸ Kodex chování proti nezákonným nenávistným projevům online, 30. června 2016.

21. do konce roku 2023 **provedla** přezkum v polovině období týkající se strategie pro rovnost LGBTIQ osob⁹ na období 2020–2025 a poté pravidelně **podávala zprávy** o dosaženém pokroku a aby prostřednictvím skupiny na vysoké úrovni pro otázky nediskriminace, rovnosti a rozmanitosti a případně podskupiny pro tyto záležitosti rovněž **informovala** členské státy o jakémkoli vývoji;
22. **zajistila** odpovídající financování organizací občanské společnosti, obránců lidských práv a dalších relevantních aktérů, kteří bojují proti násilí, obtěžování a diskriminaci všech osob, včetně LGBTI osob, a aby prostřednictvím příslušných programů financování, jako je například program Občané, rovnost, práva a hodnoty, rovněž **poskytovala** finanční prostředky organizacím podporujícím oběti.

Vyzýváme:

23. Agenturu Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL) a Evropskou síť pro justiční vzdělávání (EJTN), aby členským státům **poskytly** odborné poznatky a podporu s cílem napomoci jejich úsilí, pokud jde o odbornou přípravu v oblasti trestných činů z nenávisti za účelem zajištění bezpečnosti LGBTI osob;
24. Agenturu EU pro základní práva, aby i **nadále poskytovala** členským státům odborné poznatky a podporu s cílem zlepšit systémy shromažďování údajů prostřednictvím lepšího oznamování a zaznamenávání trestných činů z nenávisti;
25. Agenturu EU pro základní práva a Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE), aby v rámci svých příslušných mandátů i **nadále poskytovaly** členským státům pomoc a odborné poznatky, pokud jde o koncipování a provádění shromažďování údajů o situaci LGBTI osob, čímž se v průběhu času umožní srovnatelnost;
26. Evropskou agenturu pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU-OSHA), **aby shromažďovala a šířila** poznatky a nástroje v zájmu zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví LGBTI osob při práci, včetně ochrany pracovníků před násilím, obtěžováním a diskriminací na pracovišti.

⁹ Pojem LGBTIQ je zde použit z důvodu citace názvu strategie Komise.